

Το καπλάνι της βιτρίνας

Συγγραφέας: Άλκη Ζέη

Τίτλος βιβλίου: Το καπλάνι της βιτρίνας

Εκδοτικός οίκος: ΚΕΔΡΟΣ

Τόπος και Χρόνος έκδοσης: 1963 ,Αθήνα

Άλκη Ζέη:

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1925. Έζησε τα πρώτα παιδικά της χρόνια στη Σάμο τόπο καταγωγής της μητέρας της. Έγραφε από της πρώτες τάξεις του Γυμνασίου κείμενα για κουκλοθέατρο. Παντρεύτηκε τον θεατρικό συγγραφέα και σκηνοθέτη Γιώργο Σεβαστίκογλου και απέκτησαν δύο παιδιά. Το μυθιστόρημα <<Το καπλάνι της βιτρίνας>> είναι μία αυτοβιογραφία που έχει εμπνευστεί από τα παιδικά της χρόνια στη Σάμο.

Το βιβλίο αυτό είναι ένα μυθιστόρημα. Το θέμα του βιβλίου είναι το βαλσαμωμένο καπλάνι που υπάρχει στο σαλόνι του σπιτιού και κάνει τον επαναστάτη Νίκο να κρύβετε όταν ξεκινάει η δικτατορία.

Δύο μικρά κορίτσια (η αφηγήτρια) Μέλλια και η κατά δύο χρόνια μεγαλύτερη αδελφή της Μυρτώ ζουν το 1936 σε ένα νησάκι της Ελλάδας. Τα δύο αυτά παιδιά ζουν στο σπίτι τους με τον παππού ,την θεία Δέσποινα και τους γονείς τους . Κάθε καλοκαίρι το περνούν στο Λαμαχάρι . Εκεί με την παρέα τους και με τον μεγαλύτερο ξάδελφό τους που σπουδάζει στην Αθήνα ξεκινά μια περιπέτεια για το καπλάνι το οποίο υπάρχει στο σπίτι της οικογένειας. Όταν όμως ξεκινά η δικτατορία οι ιστορίες αυτές τρέπουν το ξάδελφο Νίκο σε φυγή. Τα τέσσερα μεγαλύτερα παιδιά της παρέας βοηθούν τον κρυμμένο Νίκο να αποδράσει από το Λαμαχάρι χωρίς να τον πιάσουν οι χωροφύλακες. Η Μέλλια και η Μυρτώ πηγαίνουν για πρώτη φορά σε ιδιωτικό σχολείο. Το έξυπνο μυαλό της Μυρτώς βοηθάει κάποιους να εκμεταλευτούν τον παιδικό ενθουσιασμό της και να την κάνουν φαβίστρια. Με την επέμβαση του αγαπητού ξάδελφού τους Νίκου στην ιστορία η Μυρτώ συμπεριφέρεται όπως παλιά.

Τα πρόσωπα που συμμετέχουν στην εξέλιξη της ιστορίας είναι:

- η Μυρτώ(η αδελφή)
- η αφηγήτρια(Μελλιά)
- ο παππούς(ο σοφός και οι αρχαίοι μύθοι του)
- ο Νίκος (ο ξάδελφος που διηγείται τις ιστορίες για το καπλάνι)
- η θεία Δέσποινα (μένει μαζί με τα κορίτσια)
- η μαμά
- ο μπαμπάς
- η Σταματίνα η υπηρέτρια(πρόσφυγας από τον πόλεμο της Σμύρνης)
- (ο δεσπότης ,ο κύριος νομάρχης και η γυναίκα του και ο πρόξενος της Ολλανδίας)επισκέπτες της θείας
- ο κυρ. Αντώνης ο βαρκάρης
- τα παιδιά του Λαμαχαριού(ο Νόλης, ο Οδυσσέας ,η Αυγή και η Άρτεμης)
- η Τιπίτσα (η μικρή που τα υπόλοιπα παιδιά δεν συμπαθούσαν)

- Κυρία Ειρήνη(δασκάλα Μέλλιας)
- Αλέξης (κάθετε δίπλα στην Μέλλια στο σχολείο)
- ο κύριος Καρανάσης (διευθυντής σχολείου)
- η κυρά Αγγελική (έκρυβε στο ψιλικατσίδικο τον Νίκο)
- η μαμά και ο μπαμπάς του Αλέξη

Ο τόπος της ιστορίας είναι η χώρα της Σάμο όπου υπάρχει το σπίτι της οικογένειας ,το σχολείο και στο Λαμαχάρι της Σάμου όπου τα παιδιά περνούν το καλοκαίρι τους. Τα γεγονότα αυτά διαδραματίζονται το 1936 στις αρχές της δικτατορίας.

Το μυθιστόρημα είναι συγκινητικό γιατί τέσσερα μικρά παιδιά προσπαθούν μέσα από το παιδικό μυαλό τους να ξεγελάσουν τους χωροφύλακες και να βοηθήσουν το Νίκο να αποδράσει.

Η φυσικότητα, η αυθεντικότητα αλλά και η απλότητα του ύφους αναδεικνύουν τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της εποχής. Η καθημερινή και μεστή γλώσσα κάνουν την αφήγηση παραστατική, με ζωντάνια, χάριν στους διαλόγους και τις εικόνες που αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό του έργου. Οι γλωσσικοί συμβολισμοί όπως ΕΥ-ΠΟ, ΛΥ-ΠΟ, και τα παρατσούκλια εκφράζουν την ανάγκη του παιδιού να εκφραστεί σε ένα δικό του συνθηματικό κώδικα. Όμως, η λογοτεχνική υφή της γλώσσας δεν χάνεται. Οι μικροί αναγνώστες με μεγαλύτερη ευκολία μπορούν να αντιληφθούν την ανάγκη ύπαρξης αυτής της συνθηματικής γλώσσας. Είναι η έλλειψη κατανόησης και επικοινωνίας καθώς και η απόσταση από τα άλλα παιδιά που νιώθουν η Μέλλια και η Μυρτώ και κατ' επέκταση όλα τα παιδιά που βρίσκονται σε ανάλογη κατάσταση.

Καθώς διάβαζα το βιβλίο συγκινήθηκα με τη στάση των παιδιών απέναντι στις δύσκολες καταστάσεις της δικτατορίας. Ακόμα αγωνιούσα και φοβόμουν για τις αghαρείες που τα παιδιά με θάρρος έκαναν για να σώσουν το Νίκο. Επίσης στεναχωριόμουν με τη στάση της Μυρτώς όταν έγινε φαλαγγίτισσα και φοβόμουν πως θα έμενε για πάντα φασίστρια. Τέλος χάρηκα που η Μυρτώ έγινε όπως πριν, ξανά μόνοιασε με τη Μέλλια και τελικά ο Νίκος απέδρασε.

Το βιβλίο αυτό δεν έχει καμία σχέση με την εποχή μας αλλά σου κινεί το ενδιαφέρον να δεις μέσα από τα παιδικά μάτια πως είναι να μην μπορείς να μιλάς ελεύθερα και να βλέπεις αghατημένα σου πρόσωπα να κρύβονται και να κινδυνεύουν. Είναι ένα βιβλίο απλό με μεγάλη σημασία ,θα το πρότεινα σε ανθρώπους που τους αρέσει η δράση και που θέλουν να μάθουν τη σκληρότητα της εποχής αυτής μέσα από παιδικά ,αθώα μάτια.